

IZABELA BENIŠOVÁ

BOMBA

A thought bubble containing a stylized illustration of a woman with long dark hair, wearing a red dress and blue shoes, walking towards the right.

ŽIVOT NA CHALUPĚ

A black and white cat is shown in the foreground, looking towards the woman in the window. The cat has a white chest and face with black patches on its body.

Izabela Benišová

Bomba život na chalupe

S citátmi je to ako s bozkami. Zostanete z nich omráčení, mierne dezorientovaní, neviete, či patrili vám. Podstatné je, že premýšľate o ich význame. Nevedela som sa rozhodnúť, ktorý citát sem vtisnem ako letný bozk na uvítanie, a tak som ich dala rovno dva. Vravím si: „Bozkov a citátov nikdy nie je dost.“

„To, že pokrok je nádherný, sa vie, ale aj staroba môže byť báječná. Takmer nenarušená mladosť do šesťdesiatich rokov. Smrť je chápaná ako niečo veselé a mŕtvola je užitočná, keďže vydá pol kila fosforu, takže je to potešujúce, že aj po smrti môžete byť spoločensky užitočný.“ - Aldous Huxley, Prekrásny nový svet.

„Ovšem ľudia by nemali mať radi vidiek, lebo je to ekonomicky menej náročné. Rovnako sa deťom vsugerováva odpor ku prírode a ku knihám, lebo príroda, stromy, rieky sú zadarmo a láska k prírode nezabezpečí chod tovarne.“ - Aldous Huxley.

Ak dovoľíte, venujem túto knihu všetkým, ktorí stoja o to - byť pobožkaní.

Jazyková úprava: PhDr. Miroslava Štefancová

Grafická úprava a predná strana: Mgr.art. Barbora Kopnická, Art.D.

Vydanie prvé

ISBN 978-80-570-1872-8

Úvod

Osoby ako aj miesta skutočne existujú.

Názvy miest a obcí nie sú dôležité, dôležité je to, že život na dedine je pomalší, ľudia bývajú srdečnejší a zvieratá ľudskejšie. Nečudujem sa Číňanom, že sa začali vo veľkom presúvať z miest do dedín. Nahováram si, že som priekopníčkou, ale ako vidíte, nie som. Toľko na úvod.

Ďakujem

1. Január - to aby sme sa predstavili

A je to tu, mám štyridsať.

Niektó si rád pridá pár rokov navyše, aby sa nechal milo prekvapiť, ak ľudia hádajú menej. Prepáčte, ale je to také trápne. Mňa môj vek stále prekvapí. Až toľko mám? Bist'u, čo som doteraz robila? Kde som celý ten čas *hlivela*? Prečo to tak rýchlo ubehlo? Ved' len včera som mala šesťnásť. No, vážne. Dobré, tak predvčerom, včera som mala dvadsať. Nevieť si pomôcť, ale stále reagujem na otázku veku podráždene.

Mrmlem si popod nos: „Kto už len potrebuje určiť môj čas rozpadu? Kto?“ Asi len pohrebný ústav, aby mi poslal reklamné brožúrky s vkusnými žulovými náhrobkami za nekresťanské peniaze.

To, aby som už začala šetriť. Je pravdou, že niečo málo – zopár tisíc, mám našetrené, ale doba pokročila a teraz sú v móde spievajúce truhly a na pohreboch nehrajú dychovky, ale známe rockové kapely. No a samotný kar tiež niečo obnáša. Pozvať dvesto pozostalých nie je maličkosť a postarať sa im o pekný zábavný program, keď tu už nebudem – to vôbec nie je hračka. Ešte, že som v strednom veku, kedy mám zdravý pohľad na svet a od okolia dostávam samé podnetné rady.

Napríklad minule jeden mladý zasran (obyčajný *čúrak* to bol) mi nechcel uvoľniť miesto v autobuse. Vraj nevyzerám, že trénujem zoskok do hrobu. Vytkla som mu, že má láskavo nadvihnúť svoj ctený zadok a uvoľniť mi miesto, už len preto, lebo mu vyzradím tajomstvo, ktoré bude k životu potrebovať. Naveľa mi uvoľnil miesto, lebo iná postaršia pani na neho sústavne gánila. Veľavýznamne som sa uchechtla a naznačila, že tajomstvo spočíva vo veku: „Múdrost' prichádza s vekom. Tak veru. S tým nič, chlapče zlatý, nenarobíš.“ Za čo, som si vyslúžila z jeho strany oslovenie: „Stará baba jedna priondená, poondená.“

Mala som tomu chasníkovi dať vyskloňovať sloveso „priondiť a poondiť sa,“ aby sa ukázalo, že ide o nespisovné slovo nevyskytujúce sa v slovníkoch slovenského pravopisu.

Stále si opakujem, že na veku nie je nič tajomné, nespisovné, čo by sme mali ukrývať. Ved' napokon, každé číslo je svojím spôsobom magické, niečo

stelesňuje, symbolizuje: Trojka je napríklad magicky čarovná. Ako vieme, boli tri princezné, traja princovia, tri kráľovstvá, tri citróny, atď. Štvorka je magické číslo tiež, sú štyri živly, štyri ročné obdobia, štyri svetové strany. Viem, veľa spomínam štyridsiatku, ale to preto, aby som si na ňu zvykla a ona na mňa. S päťdesiatkou, kam zdarne spejem, to bude obdobné. V predstihu si na ňu priebežne zvykám a ona na mňa.

Radšej skôr, ako neskôr.

Už teraz nachádzam útechu v tom, že päťka je taká pekná okrúhla číslica. Celkom poteší päť bratov a rovnako aj päť prstov na ruke a na nohe. Šestka zase znamená do šestice všetko dobré a sedmička, o nej by vedel povedať najlepšie asi G. Bernard Shaw: „V živote ženy poznáme sedem období: prvým je batola, druhým je dievčatko, tretím slečna, štvrtým mladá žena, piatym tiež mladá žena, šiestym - nič prekvapivé, zase mladá žena a siedmym obdobím zostáva stále mladá žena.“ Vie potešiť, to sa mu musí nechať.

Z toho som usúdila, že pravdepodobne vstupujem do štvrtého obdobia. V mojom prípade zostávam mladou ženou a vyzerá, že ňou zostanem i naďalej. „Mladosť je stav duše, a preto som stále dievčaťom. Mám len jednu krásku a sedím na nej.“ Jeanne Louise Calment, ktorá mimochodom oslávila 122 rokov a vyzerá fantasticky zachovalo.

Nenahnevalo by ma, keby o mne napísali ako o istej známej francúzke Ninon Lenclos: „Starla ako rozvíjajúca sa, omamne voňajúca ruža.“ Zatiaľ to o mne nikto nepovedal, ani nenapísal, no nachádzam malú útechu aspoň v tom, že nádej umiera posledná. Ešte mám čas, kým o mne začnú básniť a šíriť omamné reči o mojich vlasoch, lebo ich mám parádne.

Času dost, veď mám len štyridsať.

Na to sa predsa neumiera. Nie v dnešnej dobe. Ešte sa toho môže veľa udiat' aj v nasledujúcich rokoch či desaťročiach, stačí sa tešiť, že máme ešte len 40, 50, 60. Stačí vymeniť „už“ za „ešte“ a zmení sa celkový stav vecí. Aké jednoduché, však?

Ešte mi nie je sto, nie som ešte stará, nie som ešte nevládna a nemám ani sklerózu. A už som o krok ďalej pred strachom zo starnutia. Veď napokon sa hovorí, že so ženami je to ako s vínom, čím staršie - tým lepšie. Výskumy jasne dokazujú, že u tvorivých žien, ktoré žijú naplneným životom, sa starnutie spomaľuje.

Tieto „tvorivé starnúce plevele“ (akou som aj ja) chápu klimaktérium ako prechod do slobodnejšej a tvorivejšej fázy ich života. Susanna Kubelková pripomína nám ženám, že si vonkoncom netreba zúfať, lebo kreativita sa prejaví najmä v druhej polovici života. V päťdesiatke sa ešte len život začína a s plnými dúškami užíva. Pričom krivka výkonnosti dosahuje vrchol až v šesťdesiatke. A neprekvapilo by ma, keby až v sedemdesiatke.

Priznám sa vám ešte k niečomu: Mám naplánovaný svoj život do deväťdesiatky. Stovku nechávam zatiaľ otvorenú. A hoci som už mala podľa svojho harmonogramu udeľovať rozmanité ceny útechy a literárne ceny známym osobnostiam.

Pravda je taká, že ich zatiaľ neudeľujem, ba ani žiadnu cenu nevlastním. Nie som ani hovorkyňou OSN, to som mala stihnúť do tridsiatky a nestihla som sa ani vydať a mať deti, cieľ stanovený na okrúhlu dvadsiatku. Keď som to nestihla v plodnom mladom období, nebudem sa tým zaťažovať ani v pozdnom neskoršom veku. Svet sa nezrúti, pretože som si nezaložila vlastné hniezdo a pretože sa mi nepodarilo vysiediť potomstvo. S nadšením som sa zamerala na vlastnú hviezdnu kariéru.

V štyridsiatke som si naplánovala cestu do Tibetu za Dalajlámom. Chcela som sa s ním stretnúť a porozprávať mu vtipy o mníchoch. Mám ich celú zbierku. Ak by ma nepustili do kláštora, keďže som len žena, mala som pripravené v zálohe aj vtipy o mníškach. Ani k nim som sa nedostala. Nebol Tibet, ale boli Tatry.

Nestretla som síce Dalajlám, ale stretla som nášho prezidenta. Vlastne v diaľke som zahliadla jeho lesklé ligotavé čelo. Krásne sa od neho odrážali trblietavé slnečné lúče. A nie, nerozprávala som mu otrepané vtipy o mníškach, ba ani o politikoch nie. Vôbec ma k nemu nepustili. (Tupci jedni!) Nebola som vraj dosť významná osobnosť, aby som si k nemu prerazila cestu. Hoci charizmy mám dosť na rozdávanie.

Teší ma aspoň to, že v blízkej budúcnosti, presnejšie v päťdesiatke, ma čakajú významné cesty a rovnako významné osobnosti, ako aj významná činnosť pre nadáciu na ochranu nevinných. (Detí, zvierat a prírody.) Na túto životnú etapu sa obzvlášť veľmi teším.

V šesťdesiatke budem zakladať ďalšie spolky a nadácie na celom svete, vydám viac ako dvesto titulov rôznych kníh. (Načo tá skromnosť! Vydám dva milióny kníh ročne a ešte raz toľko publikácii vo svete.) Rátam s tým, že

ich preložia do tisícky najrôznejších jazykov. (A áno aj Pygmejovia si budú môcť prečítať moje diela, už sa toho nevedia dočkať.)

Budem uznávaná, slávna a bohatá. (Nateraz mi musí bohaté stačiť, že mám osobnosť, silné fluidum a nestarnúci šarm.) Ešte sa vrátim k tomu bohatstvu, ku ktorému zdarne spejem. V poslednej dekáde mojej ľudskej existencie sa hodlám zbaviť všetkých svojich nastrádaných majetkov, vrátane honosných víl v horách i na nížinách, na pobreží i vo vnútrozemí. Vzdám sa i najkrajších jácht aj s posádkou, ktoré prebrázdili krížom-krážom šírý svet.

Vzdám sa, hoci to nebude ľahké aj svojich najúžasnejších šperkov, ktoré nemajú vo svete obdobu, po ktorých bude poškľovať i kráľovná a zopár miliardárov si kvôli nim už teraz trhá vlasy. Na dobrú vec venujem aj niečoľo svojich áut, Alfa Romeo so sklápacou strechou. Áno, vzdám sa toho všetkého, aby som ich darovala tým menej šťastným. Odkážem to sirotám, obetiam násilia a spolkom na ochranu zvierat a ešte životného prostredia.

Aby som nezabudla, už som to všetko zhrnula vo svojom teste. Možno je to predčasné, lebo žiaden rozsiahly majetok nevlastním, ale musím myslieť na variant – čo keby som predsa len k nemu prišla a zbohatla?

To boli v skratke moje veľkolepé plány. (Skromnosť mala ísť bokom.)

A teraz k skutočnosti. Mám štyridsať *passé* (prešlých) a podľa hodnoverných článkov ma určite čaká riziko kardiovaskulárnych chorôb, nevyhнем sa príberaniu na váhe, vráskam a príde ma navštíviť aj *menopauza*. Veru, kým v dvanástich rokoch som nedočkavo vyčkávala *menzes* a staršie spolužiačky sa chválili, že to už majú za sebou, ja som, sediac na radiátore, len ticho závidela a počúvala, aké to je, stať sa ženou.

Ako vravel Július Satinský: „Závidieť sa dá aj infarkt.“

Okrem závidieť je aj ďalšia vec, na ktorú sa mám pripraviť – častejšie kolísanie nálad. Ha-ha, to ma naozaj neprekvapuje. Síce namietam, že to u mňa vzniká prirodzene kvôli nerovnosti atmosférických tlakov. Veď predsa musím zvyšovať vysoký tlak okoliu, ak je tlaková níz. Nech panuje nejaká tá rovnováha na zemi, že?

Pripravujem sa pomaly aj na to, čo ma čaká a neminie. Kríza stredného veku vyzerá proti tomu ako ničomná nádcha. Veru, musím sa pripraviť pomaly na to, že zrak a sluch mi postupne začnú slabnúť, vlasy tiež. (To ma až tak neprekvapuje, lebo začínam šedivieť.)

Teší ma aspoň to, že sivé vlasy sú tuhšie, menej sa lámu a teda menej vypadávajú.) Mozog príde o pätnásť percent váhy, kosti tiež pochudnú, zrednú. Budem zrejme musieť žuť ginko belobu na ostrú pamäť a ládovať sa vápnikom. No a tiež tuk sa bude sústrediť viac v oblasti brucha a stehien. Bude mi aspoň chrániť dôležité orgány. Chrbát sa mi pekne zaoblí ako čarodejnici. Objem hrudníka sa mi až o päť centimetrov zmenší a prsia výrazne poklesnú. To, aby som si kúpila podprsenku *wonder-bra* a začala cvičiť pilates, prípadne sa dala na jogu.

Viem, som žiarivý prípad večného optimistu. Za to môže moje znamenie, som kozorožec. Kozorožci nachádzajú záľubu nielen v melanchólii, ale utápajú sa pomerne častými myšlienkami na smrť. Mimochodom, smrť ma sprevádza celým mojím životom. Zomrel mi otecko, to som si cmúľala ešte palec, potom mi zomrela mamička, v tom čase som už mala nazelenalé vlasy farby našich močiarov. Bola som ukážkovou pubertiačkou. Len o pár rokov neskôr mi zomreli starí rodičia. Zomreli si v náručí. Že je to romantické?

Smrťka je mojím najistejším a najvernejším priateľom. Sprevádza ma neustále. Navyše ako kozorožec sa v tom vyžívam. Nedám dopustiť na bôľ, ťažký žal a vlastný smútok. Vidím v tom úžasnú hĺbku prežívaných pocitov. Vo voľnom čase zase vítam možnosť prekonať najrôznejšie výzvy a zdolávať prekážky. Nečudo, že kozorožci patria medzi vrcholových športovcov. Rovnako ako Herkules či Sagan i správny kozorožec vie, že dobrý plán si vyžaduje potrebnú prípravu a príznačnú aktivitu. To som celá ja. Nepreháňam, v horlivých aktivitách a v činorodosti som priam neprekonateľná.

Navyše som si vedomá toho, že byť k sebe veľkorysá a žiarivo úprimná sa vypláca. Viem aspoň to, čo ma čaká a neminie. Predsavzala som si, že budem ukážkovým príkladom prichádzajúcej staroby.

Sklamalo by ma, ani si neviete predstaviť ako veľmi, keby ma staroba obišla. Jedna storočná žena márne čakala na starobu, až to napokon vzdala a umrela z toho čakania. Stihla však ešte predtým skočiť z padáka, zakrepčiť si čaču s víťazom súťaže, zaplávať si s mantami, vyjsť si na Kilimandžáro, aby tam vypila zelený čaj. Vo voľnom čase si zvykla spievať operné árie, hoci hlas na to nemala a ešte tancovala balet. Len tak, pre vlastné potešenie, pre radosť z pohybu.

A keď sme pri tom veku, nedá mi nespomenúť istú Irenu Oberovú, ktorá už štyridsať rokov poráža v atletike svojich oveľa mladších rovesníkov. Beží mrštne ako taká srnka a to oslávila prosím pekne osemdesiatpäť rokov. Nezdá sa, však?

Najhoršie na tom všetkom je, že ako pribúdajú týždne, mesiace, roky, uvedomujeme si svoju smrteľnosť. Nedávno som počula, ako nám s pribúdajúcimi rokmi postupne ubúdajú neuróny v mozgu a *de facto* kráčame pomaly, ale isto k vlastnému hrobu. Neviem už, aký veselý chlapík to napísal, musel to byť čistý optimista ako ja. Zrejme tiež čaká na starobu alebo si možno predpatil hrobové miesto a chce ho ešte v lehote využiť. Domnievam sa, že tému oblečenia už nemal snahu riešiť. Ved' načo aj! Riadi sa heslom – čierna aj do truhly. A prečo nie? Ved' čierna sa hodí na hocijakú príležitosť. Výnimočná čierna ako noc. Tá bohato postačí na oslavu i na vlastný pohreb. Ach, o koľko by sa mi zjednodušil život.

Môj milovaný šatník by zmenil *look* z preplneného na takmer prázdny. Možno to poznáte tiež: „Toto som mala na prvom rande, mám k tomu citový vzťah. Viem, že to už nevezmem, je to nemožný strih.“ Alebo: „Toto mám prosím pekne po nebohej babke. Je to spomienka. Ale ved' „retro je in“ a „tamto nie je vôbec out, len to treba trošku vylepšiť.“

Vydolujem z čierneho vreca na odpadky nadčasový kus, do ktorého sa už nezmestím, jemne pohladkám aspoň látku a zaševelím si pre seba: „Nie, tento kus určite nedám na charitu, ved' ma v Paríži stál hotový majetok!“ (Je pravdou, že dvadsať rokov dozadu, ale takéto kúsky nestarnú, na rozdiel odo mňa.)

Michael Szatmáry, jeden z mojich obľúbených stand-up komikov, veselo komentuje ženské patálie, ktoré si my samy spôsobujeme. „Byť mužom, je jednoduchšie. Užívam si voľné toalety aj príjemnejšie starnutie, lebo však nám chlapom sa stačí ráno zobudiť a mať peniaze. Užívam si neobťažovanie, nepískanie aj ľahšie nájdenie si práce. (Má recht, hoci proti pískaniu a obťažovaniu by som nebola až tak proti.) A predstava, že mi každý mesiac krváca penis? Verte mi dámy, ani ja by som sa nesprával racionálne.“

Drahý Michael, zvykol by si si. Ver mi. Vyumýval by si všetky schody v bráne, vytreľ uská všetkým hrnčekom, vyvaril kastróly a vyčistil parapety, až by sa leskli a ešte by si zoradil koreničky podľa abecedy. Raz za mesiac je to i tak potrebné.

Ďakujem Szatmárymu za „jeho pravdivé a úprimné vyjadrenie“ voči ženám. Vytláčim si ho a zarámujem do zlatého rámu. Vyvesím si ho na príznačné miesto v záchode a prečítam si ho, ak ma znovu nejaký muž, vlastne debil, naserie. Bude mi to pripomínať, že oni sa nemajú lepšie, len si to vedia lepšie zariadiť. Ozaj, začala som chodiť na pánske véčko, keď je dámske plné. Majú kabínky, ktoré sú tak či tak prázdne, tak prečo ich nevyužiť. A v prípade, že sa tam v rovnakom čase ako ja vyskytne nejaký „čúrajúci týpek“, pozdravím ho, poprajem mu zdravú silnú prostatu a bezbolestný celý deň.

„Štyridsiatka má svoje čaro,“ píše Susanna Kubelková vo svojej knihe – Konečne po štyridsiatke a dodáva: „Žena v zrelom veku vie ešte čosi: že patrí sama sebe a nikomu nedovolí, aby utláčal jej osobnosť, ako to často býva v mladosti. Vie, že najdôležitejšími cnosťami v živote sú úprimnosť, prítivnosť a dobrota. Na vlastnej koži už totiž pocítila, že ak si človek splní povinnosti, nemusí sa ničoho obávať.“

Najmä, keď podľa nej si z povinností spraví záľubu, čistú radosť – jednoducho hobby. (Viem si domyslieť, že medzi moje záľuby bude patriť najnovšie aj umývanie podláh či okien. Na tie príjemnejšie chvíľky si zase nechám čistenie zárubní a radiátorov tých rebrových, nech mám dokonalú radosť.)

Štyridsiatka má stále grády, ste ako talianske cestoviny *al dente* ani tvrdé, ani mäkké – také akurát. Netrúfne si na vás málo dobroprajná susedka, že to ľaháte so šesťdesiatnikom, alebo ste si začali s mladíkom s akné. Vy mávnete rukou nad rečami, veď máte čo svetu povedať, vytrúbiť – „mám predsa skvelých štyridsať.“

Dokonca poznám tajomstvo, ktoré kradne ženám vek. Chcete ho vedieť? Je to prosté a riadim sa ním už aj ja: „Nerátam, zabúdam, neplánujem do detailov, jednoducho iba žijem.“

Mimochodom, som Alžbeta.

Žiaľ, britská kráľovná nie som, ona je totiž odo mňa staršia. (Pokus o vtip.) Apropó volajú ma rôzne. Pre mnohých som Erža, Eržika i Eržebet, priznám sa, to som už radšej Betulou, Betinou alebo Betty.

No a vyslovene neznášam, keď ma niekto nazve Beta. Čo som nejaká konštanta? Alebo nebodaj vitamínová zložka Beta-karotén? Na to oslovenie som vyslovene alergická. Nech ma radšej oslovujú Alžbetka, to ešte ako-tak

prežijem. Hoci štyridsaťročná Alžbetka je zvláštna kombinácia, asi ako chľapatá korytnačka s akné v karanténe.

Ach, to boli časy, keď ma chceli za modelku.

Nie kvôli výške, som stredne vysoká, ale mala som predvádzať krém na ruky. Nenamietala by som ani proti zubnej paste, mám pekný predkus a úsmev, ktorý zlatom vyváži. No dobre, tak zlatom práve nie, ale hovoria mi, že ho mám pekný.

Pýchou sú moje veľké oči farby kapučína, ktoré ma vždy a všade prezradia. Či klamem, alebo vravím pravdu. Mám ich také veľké a detsky úprimné. Takisto vás musím upozorniť, že konský chvost už dávnejšie nenosím. (Ten nech si nosia kobyly na svojom zadku.) A pravdu povediac už vyšiel z módy. No, vyzerá to tak, že ho začnem v dohľadnej dobe nosiť, lebo mi už dorástli vlasy strihu „à la páža“ k ramenám.

Vlasy mám prirodzene ryšavé, vlastne mala som.

Teraz už nemám. Vďaka častému farbeniu, presnejšie vďaka farbe zvanej „čokoládový bozk“, ich mám už nejaký čas gaštanové. Čokoládový bozk má mimochodom v oblúbe aj kráľovná Alžbeta. Medzi nami, vlasy som mávala na rozdiel od kráľovnej často aj fialové, ružové a zelené, ale to bolo dávno. Nechcem sa zbytočne chváliť, ale vlasy mám parádne. Myslím, že som to už spomenula, ale nie je na škodu si to opakovať častejšie, najmä keď ich mám také úchvatne zvlnené. Viem, samochvála smrdí. To mi opakovali celý život, ale povedzme si pravdu, aký mizerný by bol život, keby sme sa z času na čas nepochválili.

Mám aj pehy. Vlastne spústu pieh. (Tie až také úchvatné nie sú.)

Pamätám si, ako sa raz spolužiak vyjadril, že by chcel mať toľko frajeriek, koľko mám ja pieh na nose. Vyše dvesto. Dopadlo to v jeho prípade tak, že dvesto nemal ani zďaleka, lebo ešte na strednej zbúchal Ivu Nikitovú a museli sa do roka vziať. Mali hneď dvojjičky. Chudák na druhú. Veď napokon sa hovori: „dvojité radosť, dvojité starosť.“

Len na margó spomeniem, že pracujem ako redaktorka kníh v jednom veľkom a známom vydavateľstve. Nebudem menovať. Viem, že som spomínala vydávanie svojich vlastných kníh v budúcnosti, lenže tie zatiaľ nevydávam. Aj samotné úpravy ma stoja množstvo železných nervov a času.

Ako by povedala Ayn Randová: „Písanie, nie je obchod ani kariéra, ale krížová výprava a odovzdanie sa radosti, ktorou sa ospravedlňuje náš život

na zemi.“ Ja by som pridala tvrdenie, že bojovou výpravou je aj samotné čítanie. Vôbec to nie je ľahká práca, akou by sa mohla na prvý pohľad zdať.

Ja tie nešťastné rukopisy navyše prepisujem, redigujem, opravujem slovosled i gramatické „tvrdky,“ alebo malé „chibyčky krási.“ Pre niekoho je to divné, ale práca ma neskutočne baví. Hoci je to u nás všelijaké a neisté. Navyiac je otázne, kto zostane a kto nie.

Aby ste boli v obraze, vymenilo sa u nás vedenie a ja sa úporne modlím, aby ma neposlali pobaliť sa a „Bye, Bye vidíme sa na Jamajke.“

Priznajme si, každý chce mladých, sviežich a krásnych ľudí plných energie, veľkolepých plánov, životného elánu a nie si zavesiť oblú, hoci peknú štyridsiatničku na krk, ktorá navyše stráca sluch (hoci iba na jedno ucho) a musí sa dať nutne vyšetriť očnému. Pripomínam, že mám vynikajúci zrak ako orol, ale som krátkozraká. Nejakú chybu predsa musím mať.

Poznáte to všetci, do štyridsiatky si človek píše životopis a potom už len chorobopis. „Ale, čo ma po veku!“ Ved' koniec koncov dôležitý je obsah a nie forma či rok vydania. To platí nielen o knihe, ale pre každého z nás, mňa nevyneímajú. Už ani neceknem o veku a ak áno, tak si udeľujem pokutu. Dobre, aby ste vedeli, že to myslím vážne, dávam jednoeurovú mincu do hlineného prasiatka. „To vážne mám už štyridsať?“

Ups! V prasiatku už štrngoce viac mincí. Keď to pôjde takto ďalej, našetrím na najmodernejší EKG prístroj a budem si merať srdcové výkyvy, ktoré môj ťažko skúšaný a namáhaný orgán vydrží. Zvykne sa používať ako detektor lži. Rozumie sa, že odskúšam jeho pravdivosť najprv na sebe. Schválne sa opýtam: „Klára Hornútková je krajšia ako ja?“

Nie je. Dobre, tak je vyššia a o čosi štíhlejšia, ale nie múdrejšia.

Takýmto svižným tempom sa dopracujem k pravde skôr, ako oslávim ďalšie okrúhle jubileum. Jupí jé! Aspoň z niečoho musí mať človek radosť. Už si pre ten zázračný stroj robím voľný flek. Z nočného stolíka presúvam knihy na zem a predstavujem si, ako mi budú na obrazovke prístroja nabiehať moje krásne a priam ukážkové sinusoidy. Tie si tiež zarámujem.

2. Február - nemám to v živote jednoduché, ale to nemá nikto

„Nemysli na to, čo by si mal urobiť a jednoducho to urobiť!“

To je heslo dnešných dní a najmä mladých ľudí. Oni neuvažujú, nepremýšľajú, nenechajú si deň, dva veci uležať v hlave. Nie, oni to urobia raz-dva-tri a ocitnete sa bez práce. Oznamia vám len sucho, nezúčastnene, že ste prepustený. Bez udania dôvodu.

Neviete, či vás prepustili preto, že ste pokazili mikrovlnku alebo išli predvčerom domov skôr. (Iba o hodinu.) Jednoducho sa to stane. Jeden deň prácu máte a druhý zas nie. Náhradu za vás majú takmer okamžite. Ešte nie ste za dverami a už sa pred vami škerí váš nový náhradník. Bude robiť na vašom mieste a je aj v mladšom vydaní, v jagavejšom obale.

Čo sa týka nového vedenia, dostali sme mladého šéfa, ktorý mal na tvári vyrážky a vzhľadom mohol konkurovať želatínovým dážd'ovkám s príchut'ou superkyslé. (Jeho samotný výraz tomu nasvedčoval.) Zrejme sa v dohľadnej dobe s novou asistentkou dopracuje k tomu, že sa mu upraví tvár a zbaví sa vyrážok. Nechcem byť zlá ani protivná, ale v kútiku duše som rada, že to nebudem ja, ktorá sa stane jeho novou asistentkou. Ale na druhej strane – som bez práce a bez prostriedkov.

Po dvadsiatich rokoch, presne 1. februára sa ocitám na dlažbe, vlastne na úrade práce s plnou podporou. Byť mám v podnájme, ale ten si o mesiac, dva nebudem môcť dovoliť. Buď budem mať na jedlo, alebo mi všetko zje byť. To je dilema, že? Ja či byť?

To je priam existenčná otázka: „Byť, či nebyť?“

Niečo málo mám našetrené, ale sú to peniaze, ktorých sa ani len nedotknem. Tie si odkladám prosím pekne na vlastný pohreb. Ani zlatých zubov po strýkovi a zlatej súprave, dedičstve po tetičke, sa v žiadnom prípade nedotknem. To mám pre stav veľkej núdze. Aby ste vedeli, ani to ma nevytrhne z tej núdze, lebo to nesype veľa peňazí. Bola som prekvapená, že za to zlato dávajú tak žalostne málo. Asi sa ním najskôr v truhle obložím.

Ach jaj! Budem musieť niečo vymyslieť.

V snahe získať novú prácu, som rozposlala životopisy a motivačné listy, do ktorých som zahrnula svoje city, veselé postrehy, ale i dojmy. Vplietla som tam aj zápletku, aby sa to dobre čítalo. Zatiaľ to nikoho nenadchlo.

Čudujete sa? Ja už ani nie. Všade v personálnych agentúrach vídam mladé baby, ktoré sa na mňa pozerajú kútikom oka a ich displej na mobile je zaujímavejší ako môj profil zblízka. Ani mesiac po urputnom boji na rôznych pohovoroch nevidím zmenu k lepšiemu. Prácu mi ukradnú buď mladí absolventi, dlhonohé chudery, alebo známi známymi, alebo ešte mladé uchá, ktoré píšu otrasne a hovoria slangom. Toľko bombastické výhliadky, ktoré čakajú na ženu, tak povediac za zenitom.

Ako vraví Ayn Randová: „Potlač rozum a svet je tvoj. Môžeš snáď vládnuť mysliacemu človeku? Snahou je vybudovať báječný priemer, ktorý sa nebúri, keď nás nazvú malými, priemernými, obyčajnými či ovcami. Je to vláda kópií, kde sa pestuje poslušnosť odmeňovaná medailami.“ Vyzerá to, že ak aj nejaký rozum mám, nezmesťím sa do ľudskej kopírky a nemienim byť ovcou hnanou na bitúnok. Beriem si svoj osud, vlastne život do vlastných rúk. Budem musieť vymyslieť záložný plán B - akože bývanie.

Byt si nebudem môcť dovoliť ani spolupodnájomník nebude ideálnym riešením pre jednoizbový byt. Budem sa musieť vystáhnovať a niečo si nájsť. V realitkách je ponuka naozaj široká a pre mňa o to nereálnejšia. Život v meste sa zdá byť krutý, neúnosný a predražený.

Čo len vymyslím? Zatiaľ ma nič neosvietilo ani nenapadlo.

Avšak rozhodla som sa, že rovnako ako Barbara Bickmorová: „Z každého dňa načerpám kvapku šťastia.“ Prečítala som si celú rubriku spoločenského správania. Na to som predtým nemala ani čas ani pomyslenie. Neviem, či z toho niečo využijem.

Napríklad mám na mysli, či využijem to, že pred štvrtou hodinou popoludní sú diamanty prejavom zlého vkusu. To platí aj pre ženy, ktoré nijaké diamanty nevlastnia. No a tiež je zakázané pomenovať prasa po Napoleonovi, lebo by sa tomu nepotešilo a môže to byť chápané ako urážka na cti. Mne by bolo jedno, keby sa nejaké prasiatko volalo po mne – Betty. Domnievam sa, že by bolo chutné a zlaté. Aj ja taká bývam.

Akurát mi padlo vhod, že som si spomenula na slová Diane von Fürstenbergovej: „Keď som bola mladá žena, žila som ako stará grata, akoby som mala päťdesiat. Teraz v sedemdesiatke je to presne naopak.“ Hm, ešte sa ich dožiť, vravím si pre seba, ale niečo predsa len z toho vyvodzujem.

Práve mi napadlo, že peniaze na pohreb nebudem potrebovať, lebo ak čisto hypoteticky zomriem na výletnej lodi, vystroja mi pohreb na nej a nebude ma to stáť ani cent, keďže budem poistená. Hurá! Skvelé ultramoderné riešenie.

O prevoz z lode na pevninu nestojím. Na lodi je to i tak nemožné. Tak dlho ma uskladňovať nemôžu. Takže plán už mám. Nie, žiadna kremácia na našom území sa nekoná, ale cesta okolo Karibiku v neskoršom veku, to áno. Ešte neviem presný dátum, ale keďže mi harmonogram možných činností vystačí do deväťdesiatky, v stovke si zabezpečím výletnú plavbu po mori a ako jemná nežná pena sa budem vznášať po vlnách morí a oceánov.

Ale dovtedy mám pred sebou ešte nejaký pozemský čas. Aspoň v to dúfam.

Som navyše pristará, aby som sa bála. Preto som odhodila strach, prenechala som ho iným, nech sa boja namiesto mňa. Ja si idem užívať život. Naučila som sa, že človek má robiť práve to, čo cíti a rovnako má aj konať. Aby neškodil, neublížoval. Človek predsa prišiel na svet pomáhať ľuďom či iným ďalším bytostiam a pravdaže krajine. Podľa toho má žiť.

A ako má žiť, čo má pre to urobiť?

Návod je to vcelku jednoduchý, ale veď aj pravda je čira, úprimná, priezračná, prečo by to malo byť niečo komplikované? Ponúkam svoj návod v dvoch krokoch, ako dosiahnuť všetko, čo len chcete a o čom zatiaľ iba snívate. Je to pomerne zvládnuteľné: Ide o to, si to celé naplánovať a neskôr konať.

Robiť si plány, vážení, patrí k najkrajším veciam v živote. Aj keď sa vám plány neuskutočnia, tú radosť z nich vám nikto nevezme. Plány vám umožnia prežiť viac životov ako len jeden. Taký M. Proust o tom tiež vedel svoje, keď tvrdil toto: „Keď robíme niečo, aby sme sa zapáčili ostatným, môžeme sa stretnúť s neúspechom, ale veci, ktoré sme urobili pre seba, vždy majú šancu, že sa bude o ne zaujímať aj niekto iný.“

Takže majte veľké plány a čo najväčšie.

Je však dôležité si ich nielen v mysli načrtnúť, ale aj poznamenať, ako to analyzoval cestovateľ L. Adouin-Dubreuil: „Rob si každý deň poznámky. Uprostred snaženia a krás dneška a nádejí v nepredvídateľné dni budúci človek vždy zabudne na dni minulé.“

Taký Oscar Wilde o tom tiež nepochyboval a tvrdil, že: „Ak sa o nejakej veci nehovorí, nestala sa. Až keď ju obalíme do slov, pridáme jej

reálnosť.“ Preto som o svojich plánoch kde komu hovorila. Na zastávke úplne cudzím ľudom, dokonca som sa pýtala predavačky, čo si myslí o aktívnom presune z mesta na dedinu. Nevedela mi odpovedať, no pán za mnou mi vravel, že on sám pochádza z vidieka. Teraz žije v meste, ale na dôchodok sa tam chystá opäť – do svojej rodnej dediny. Tomuto vývoju som sa úprimne potešila.

A ak by ste ešte stále nevedeli o čom hovorím: črtá sa mi možnosť bývať na vidieku. Dom tam stojí presne toľko, koľko mám momentálne našporené na svoju poslednú rozlúčku. Volám to aj „pohrebné šporenie.“ Výdavky mali zahŕňať prevoz, chladiarenský box – v prípade, ak by som umrela v lete, musím s tým výnimočne počítať. Letné mesiace bývajú totižto najrizikovejšie.

Vybrala som si už aj truhlu „de luxe“ s mäkkým čalúnením. (Nech mi ju nevyfúknu iní.) Predavač mi schválil výber, vraj aj on takú vybral vlastnej tete. Už som si ju vyskúšala a cítila som sa v nej fajn. Rátala som aj s pekným obradom, pekným vencom a s krásnou rozlúčkou v Dome smútku. To musím oželiť, lebo vidina bývania je krajšia ako moje budúce hrobové miesto.

Poznáte ten príbeh o rybárovi, ktorý len poukazuje na to, ako sa väčšina z nás stavia k svojim plánom? Istý rybár chytil ryby a akonáhle vylovil rybu, odmeral ju. A ak mala menej ako 25 cm, skončila v jeho koši, väčšie hádzal späť do vody. Okoloidúcich to začalo zaujímať a niekto našiel odvahu sa opýtať. Rybár odpovedal, že má panvicu veľkú iba 25 cm, väčšie ryby sa mu nezmestia, a preto ich vyhadzuje.

Rovnako ako vás, tak ani mňa neprestáva udivovať, ako málo očakáme od seba a od sveta. Aj my sa často takto správame. Nezaoberáme sa veľkými myšlienkami, ktoré by mali viac ako 25 cm, pretože si myslíme, že na ne nemáme. Sú pre nás príliš veľkými rybami – čiže sústami. Ja som sa rozhodla zhltnúť naraz aj polmetrovú rybu. Áno, myslím to obrazne, samozrejme. Rozhodla som sa zariskovať a skúsiť myslieť vo veľkom.

Veď napokon aj naša myseľ je omnoho bohatšia, ako si my dokážeme predstaviť. Začala som veriť svojim veľkým myšlienkam, nechávam svojej fantázii široký rozlet a slobodu. Nestaviam jej zbytočné hranice. Nechám sa prekvapiť a uvidím, kam až ma zavedie.

Mám pocit, že dokážem všetko. Úplne všetko!

A vy takisto, ale to vám nemusím tvrdiť ja, to viete aj vy sami. Ja som sa o tom tiež musela presvedčiť na vlastnej koži. Začala som s tým, že som sa zbavila výhovoriek (inokedy, niekedy určite, zajtra začnem..) Nie! Je nutné to urobiť tu a teraz! Ihneď! Platí jedno: „Tam kde je vôľa, tam je aj cesta.“ Mne sa črtala cesta neľahká, no dobrodružná a lákavá. Rozhodla som sa urobiť rýzný krok vpred do neznáma. Hnala ma krásna vidina.

Išla som kúpiť dom svojich snov.

Znie to krajšie, ako keby som napísala, že idem kúpiť akúsi barabizňu, chátrajúcu chalupu pred rozpadom, na ktorú som mala akurát dosť peňazí, lebo úver by mi aj tak nedali. A to nehovorím, aký bol realitný maklér vyvedený z miery, áno vyvalený, keď som nabehla ako starý mafián s kufrikom plným peňazí. Aby som bola presná, nabehla som tam s malou cestovnou taškou na kolieskach plnou bankoviek. Zatvárala sa ako jediná na päťmiestny kód. Bezpečnosť nadovšetko. Čo na tom, že som ako neprelomiteľnú šifru a smrteľnú kombináciu použila svoj dátum narodenia?! Nuž, iná nebudem.

Medzi moje klady rátam aj príjemný fakt, že nezjednávam z ceny a nebojujem o kus „žvanca“ ako ukričaná kofa na trhu. Nehandrkujem sa, nie je to môj štýl. A cena tiež nebola vysoká. Rovno pred ním som vycálovala celý svoj majetok. Len tak mimochodom, určený na nádherný pohreb, ktorý by si ľudia ešte dlho pamätali.

Fňuk, utriem si malú slzu smútku v oku. On poznamená, že to bude istotne slza šťastia. Mýli sa chlapec, ako sa len mýli. Mala som naplánované biele kály a vysoké sviece. No dom mi bol v tom momente prednejší, mala som v pojazdnom sejfe akurát toľko, aby som kúpila domček vzdialený sotva 40 km od miesta terajšieho bydliska.

Bol ešte viac šokovaný, keď som nechcela ten dom ani vidieť.

Stačili mi fotky a vedela som, že vidina krásneho honosného sídla patrí k vzdialenej budúcnosti. K prítomnosti patrí nateraz postarší dom, ktorý je v pôvodnom, ale obývateľnom stave. Podľa makléra je v dome funkčná elektrina, voda a kanalizácia. Hoci už pri tej kanalizácii som mohla niečo šípiť, no nič mi neprišlo ani zvláštne. Stále na to doplácam. Zostala som aj v pokročilom veku tá istá naivka.

Hádam najlepšie na tom bolo to, že som sa mohla nast'ahovať ihneď. Hurá! Bola som jeho novou hrdou majiteľkou. Ten realiták a zároveň mladý